

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תקז

ערב ש"ק פ' תרומה ה'תשס"ד

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', "חיילי בית דוד" – בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שנת הק"ב להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ושנת הג"ן לנשיאותו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"י"ר

לזכות

ר' נחמן מנחם מענדל בן רחל לאה שיחי'

לרפואה שלימה וקרובה,

ולאריכות ימים ושנים טובות בגו"ר

הבנתו של בן ה' למקרא

בקשר לפ' השבוע (כה, מ), הננו מביאים בזה צילום נדיר ומיוחד (מוקטן) ממענה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לשאלת המניחים בשיחת ש"פ תרומה, ו' אדר ה'תשמ"ג בענין מנורה של אש שהראה הקב"ה למשה (המענה שולב בהנחה שנדפסה ב'התוועדויות' תשמ"ג ח"ב סוף ע' 1022)

להלן פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

(א) אחרי התיבות "מה הועיל זה שהראהו מנורה של אש" כתב כ"ק אד"ש מה"מ: **רש"י כותב בפשטות שזה מועיל, והוא כותב בפשטות שזה אי אפשר שיועיל!?** לדוגמא: בן ה' רואה באור (אש) הנר נהורא אוקמא, לבן וכו' – באם ת"ל [תימצי לומר] דבהמנורה של אש היו הגביעים וכו' כאו"א בגוון משונה ה"ז [הרי זה] מקיל בהבנת עשייתה (מעשה רב: בחוטי מכשיר הרדיא* וכו"ב – כשצ"ל [כשצריכים להיות] חוטים רבים משנים צבעיהם).

(ב) לכללות השאלה כתב כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א:

ה"ז [הרי זה] בכל אופן קושיא בפ"ע [בפני עצמה] ואין לזה שייכות כלל להשיחה (וכמש"כ כל מפרשי רש"י) וכבר דובר בזה בהתועדות דשנים עברו [בהנחה שציינו המניחים בשוה"ג לשיחת ש"פ תרומה תשמ"א].

(ג) על התיבות "הרי כשהראה לו מנורה של אש לא הועיל הדבר לעשייתה" כתב:

הבין יותר אבל לא עד כ"כ [כדי כך] שיוכל [לעשייתה] בכל פרטי.

(ד) בסוף השאלה (מכיוון שכבר הראהו לשם מה ה' צריך שתיעשה מאלי') כתב:

ישאלו בן ה' ויודיעם אשר רבות פעמים המלמד מתרץ קושיא, ובפעם הא' אינו תופס, ואז המלמד מוסיף ביאור ולפעמים זה מספיק. ולפעמים גם ההוספה ועוד הוספה ועוד הוספה כו' – אינו תופס ונשאר בקושיא.

ולמטה מזה הוסיף כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א:

לשיטתו – קלאץ קושיא הו"ל להקשות: כיון שנעשות מאלי' – הרי דוקא תבנית המנורה לא הו"ל להראות כלל ומעיקרא מאי קא סבר!?

(* הערת המו"ל: לאחר מכן הכניסו המניחים לכ"ק אד"ש מה"מ את קטע השיחה המדובר להגהה (לאחר ששולב בו המענה), וכ"ק אד"ש מה"מ מחק את התיבות "מכשיר הרדיא" וכתב: מכשירים שונים ומכונות.

מוקדש לעילוי נשמת ר' שלמה הכהן ב"ר ישראל מרדכי הכהן ע"ה איידלמן
נלב"ע ביום ב' סיון ה'תש"ס – לסדר זאתם תהיו לי ממלכס כהנים וגוי קדוש
יה"ד שיקיים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכס, בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש

ענינו של משה רבינו

המגילה מספרת בתחילה ש"איש יהודי הי'", אחד שהי' אחראי וממונה להמשיך את ה"יהודי" בעולם לכל יהודי בפרט, עי"ז ש"עומד בין ה' וביניכם" • כשם שאומרים בנוגע לעבד "מה שקנה עבד קנה רבו", היינו שמלכתחילה "קנה רבו" מכיון שהעבד אינו מציאות בפ"ע כלל – עד"ז משה רבינו: ישנה מציאות, ומציאות גדולה ביותר, עד כדי כך ש"קיבל תורה מסיני וכו'", אבל מהי כל המציאות שלו – שהוא עבד ה', ובמילא הוא מציאות ה'! • קטעים משיחת פורים ה'תשל"א – בלתי מוגה

תרגום חפשי ללה"ק – בעריכת מערכת "יחי המלך", ע"פ סרט ההקלטה*

וענין זה בכל יהודי נמשך ומתחיל מכך ש"איש יהודי הי'" – וכהפירוש בזה⁵ שזה מלשון "איש – בעל הבית", בדוגמת הלשון "איש הר הבית"⁶, שפירושו הממונה על הר הבית, ובדוגמת פירוש הפסוק "ה' איש מלחמה"⁷ שהוא ממונה ובעה"ב על עניני המלחמה, כך גם "איש יהודי" הוא זה אשר ממונה על הענין ד"יהודי" שנמצא בכל ישראל.

ב. והנה, ענין זה ישנו בכל יהודי מצד דרגת ה"גורל" שבו (כמדובר לעיל בהתוועדות⁸), והוא בדוגמת הקשר והשייכות שבין אב לבן שלא שייך להסבירו בשכל, ואין צורך כלל להסבירו בשכל [..].

עאכ"כ הקשר של בני ישראל להקב"ה – "בנים אתם לה' אלקיכם"⁹, ויתירה מזו: אין בני ישראל בנים סתם, אלא כל אחד ואחד

א. הסיפור ד"מי הפורים האלה"¹ הרי בא לידי ביטוי במגילת אסתר, ושם גם נכתב שימי הפורים צריכים להיות באופן ד"לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם"¹, כולל גם שענינם של "ימי הפורים" נשאר הוראה לכל ימות השנה, והוראה לכל דור ודור ובכל מקום ומקום.

התחלת הענין של "יהודים" במגילה הוא – "איש יהודי הי' בשושן הבירה"²; ותורה שבעל-פה מפרשת³ – שאין הכוונה כאן⁴ ב"יהודי" לשבט מסויים מישראל, אלא שכל יהודי נקרא בשם "יהודי", מכיון שכל יהודי כופר בעבודה-זרה, ואינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד מאלוקות.

(* השיחה מובאת לקראת ז' אדר (יום ההולדת וההסתלקות של משה רבינו ע"ה) ובמלאת י"ב שנים להו"ל וחלוקת קונטרס פורים קטן ה'תשנ"ב ע"י כ"ק אד"ש מה"מ, אשר נקודות המבוארות בשיחה זו קשורות להמבואר בהמאמר בענין "זאתה תצוה כו". המו"ל.

- 1) אסתר ט, כח.
- 2) שם ב, ה.
- 3) ראה מגילה יג, רע"א.
- 4) לדעיה אחת.

- 5) ראה תר"א מג"א צט, א.
- 6) מדות פ"א מ"ב.
- 7) בשלח טו, ג ובפרש"י שם.
- 8) "שיחות קודש" תשל"א ח"א ע' 538 ואילך.
- 9) ראה יד, א.

מהם הוא "בני בכורי"¹⁰!

– לא בגלל שיש להקב"ה "בנים" נוספים ח"ו, אלא חוץ מבני"י אין להקב"ה "בנים", רק "עבדים". ומעלתם של בני ישראל היא שכל אחד מהם הוא גם "בני בכורי". ובדוגמא: אילו היו "בנים" נוספים, מובנת תוספת העילוי שהיתה לבן הבכור לגבי השאר; כן הוא עתה בנוגע לבני ישראל, שלמרות שאין להקב"ה שום "בנים" נוספים, הנה מלבד היותם "בנים אתם לה' אלקיכם" נוספה להם גם המעלה ד"בני בכורי ישראל".

ולאחר כל זה – מיתוסף בזה ענין עיקרי, כפי שאדמו"ר הזקן מבאר (בדרושים הקשורים עם התחלת תשרי¹¹), שאין הנשמה נעשית ח"ו מציאות בפני עצמה, אמנם נהיית הנשמה נברא, והיא נמצאת בעולמות ב"ע, עד לעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה הימנו, אבל כפי שהנשמה היא מציאות נברא – היא מציאות של אלוקות, זהו מציאות כפי שאלוקות נמצאת פה למטה.

וכלשון התניא¹² "חלק אלקה ממעל ממש" – לא רק כל' הכתוב¹³ "חלק אלקה ממעל", אלא בתורה שבעל-פה ובפרט בתניא מדגישים ומבארים שזהו ("חלק אלקה ממעל) **ממש** – שדבר זה נמצא כאן ביהודי זה, והרי זהו חלק מהעצם, וכיון ש"העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכלולו"¹⁴, במילא כל יהודי זהו הקב"ה כביכול ("יעדער איד אָט דאָס איז דער אויבערשטער כביכול")!

"ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד"¹⁵!

(10) שמות ד, כב.

(11) ל"ע"י לא מצאנו. וראה לקו"ש ח"ט ע' 210. ושי"נ.

(12) רפ"ב.

(13) איוב לא, ב.

(14) כש"ט הוספות סקט"ו. ושי"נ. וראה המשך תרס"ז ע' תקכב. המשך תער"ב ח"א ע' תקננ. סה"ש ה'תש"א ע' 32.

(15) ראה זח"ג עג, א.

– מובן מאליו שלמשמע דברים כאלו יבהלו – היתכן?! זקוקים הרי לראי' מנגלה דתורה – אזי ישנה גמרא בירושלמי¹⁶ האומרת "מאן פני האדון ה'¹⁷ (זהו) ר' אבהו בקיסרי". שר' אבהו ה' אמורא, ומסופר באיזה מקום ה' נמצא, נשמה בגוף, ויש עליו כמה סיפורים, ואעפ"כ מפרשים בנגלה דתורה ש"מאן פני האדון ה'" – המציאות הזו ("אָט דער און דער"), שאפשר למששו בידים, והגמ' עצמה מספרת עליו כמה סיפורים¹⁸, הקשורים לענינים גשמיים שבמדידה והגבלה.

בפנימיות התורה בזהר¹⁹ זה מובא בנוגע ל**רשב"י**, "יראה כל זכורך את פני האדון ה'¹⁷. דא רשב"י", אך בירושלמי הוא יותר מזה, כי אצל הרשב"י ה' הגילוי דפנימיות התורה [גם ר' אבהו ה' עיקר ענינו באגדתא²⁰, וכפי שהגמ' מספרת²¹ ש"ד' אבהו ור' חייא בר אבא איקלעו לההוא אתרא, רבי אבהו דרש באגדתא רבי חייא בר אבא דרש בשמעתא. שבקוה כולי עלמא לרבי חייא בר אבא ואזול לגבי דר' אבהו. חלש דעת' (דר' חייא בר אבא), אמר לי' (ר' אבהו) אמשל לך משל: למה הדבר דומה לשני בני אדם אחד מוכר אבנים טובות ואחד מוכר מיני סדקית, על מי קופצין – לא על זה שמוכר מיני סדקית...].

אבל הוא ה' **אמורא** [משא"כ הרשב"י], ובנגלה ה' כחו – ואומרים גם **עליו** ענין זה!

(16) ל"ע"י לא מצאנו זה בירושלמי. ואולי הכוונה לירושלמי בכורים פ"ג ה"ג "זהו"י בהיכל קדשו דא ר' יצחק בר' לעזר בכנישתא מדרשא דקיסרין" (וראה גם לקו"ש ח"ב ע' 511 בהערה), אבל מהמובא להלן אודות ר' אבהו, נראה שהכוונה לאיזה מ"מ אחר.

(17) תשא לז, כג (והוא הפסוק שהובא בסמוך בזהר). אבל ראה הערה הקודמת.

(18) ראה גם סדר הדורות מע' תר"א בערכו.

(19) ח"ב לח, א.

(20) והיינו – שייך לפנימיות התורה.

(21) סוטה מ, א. בהנחה כתוב מס' יומא, ואולי הכוונה בנוגע לגדלותו המבוארת שם עג, א.

נסיון - שבירתו ודחייתו זהו תיקונו

[. .] כמה פעמים שמענו מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ והוא מיוסד על מה שכתבו בכמה מספרי רז"ל, אשר מציאות הקליפה אינה אלא העדר, ויש בזה שני אופנים: או אופן של בירור או אופן של נסיון. אשר באופן הא' יש חלק טוב בצד המנגד, וצריך לבררו ולהעלותו, ובאופן השני הנה שבירתו ודחייתו זהו תיקונו, וכשעומדים בכל תוקף נגדו הרי ממילא מתבטל. ואז רואים גם בעיני **בשר**, שגם בתחילה לא ה' בזה ממש כ"א ענין של נסיון.

וכן ראיתי ג"כ בכמה מעניני כת"ר שי' שהביט עליהם כעל דבר המנגד והנלחם כנגדו, וכל זה לא ה' אלא ענין של נסיון, היינו שלא ה' מעיקרו יסוד לחששא, ועוד שבתקיפות הראוי' ה' מתבטל המנגד מבלי השאיר כל רושם של עג"ל ח"ו.

(קטע מתוך אגרות-קדש כ"ק אד"ש מה"מ - ח"ד ע' עד)

כשיהודי בביטול - לא שייך אצלו מניעות ועיכובים

כאשר יהודי נמצא בתכלית הביטול לא שייך שיהיו אצלו מניעות ועיכובים, מכיון שהוא אינו מציאות ושום דבר אינו תופס מקום אצלו, ובמילא לא שייך אצלו מציאות של מונע ומעכב בעדו. ועל-דרך המבואר בנוגע לחטא של אורי' החתי, שבעומדו לפני דוד הוא נתן חשיבות ליואב עי"ז שנתן לו את התואר "שר", אשר זה ה' דוקא מצד שה' חסר אצלו בביטולו לדוד, וממילא יואב "תפס" אצלו מקום, ובגלל זה נחשב לו כמרידה במלכות.

עד"ז – בשעה שיהודי אינו מחזיק עצמו למציאות כלל, ומגיעה אליו פקודת האדון – הרי הוא מבצע אותה מיד, ללא שום מניעות ועיכובים, בין מבפנים (עצלות ועצבות) ובין מבחוץ. ובאם הוא רואה שישנם מניעות וקשיים, הרי זו הוכחה שחסר אצלו בביטול, היינו שהוא אינו מציאות האדון – אלא מציאות נוספת.

(תרגום חפשי משיחת ש"פ קרח ה'תשל"ג - בלתי מוגה)

המדור מוקדש לע"נ ר' **יצחק** ב"ר **יחזקאל** ע"ה **בן זכרי'** – נלב"ע ביום ה' ניסן ה'תשס"ג

יה"ד שתיכף ומיד ממש יקיים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכס, בגאולה האמיתית והשלימה

ולזכר נשמת הרה"ג הרה"ח ר' **חיים משה יהודה** בהר"ר **ירמיהו הכהן ולאה** ע"ה **בלוי**

רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך ריבוי שנים – נפטר ביום ג' אייר ה'תשס"ג לסדר "אמור אל הכהנים"

יה"ד שתיכף ומיד ממש יקיים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכס, בגאולה האמיתית והשלימה

"בריא מזלי" בענין הגאולה

ובמיוחד בעמדנו בחודש "דבריא מזלי", אשר, אם בכל הענינים נוגע שיהי' "בריא מזלי" – עאכו"כ בענין הגאולה האמיתית והשלימה, שבזה נוגע באופן מיוחד ("גאָר שטאַרק נוגע") שיהי' "בריא מזלי", בכדי שהגאולה תבוא מוקדם יותר, שכן, אפילו ע"י הקדמת הגאולה ביום אחד, או אפילו בשעה אחת, או אפילו ברגע אחד בלבד, ואפילו כשהרגע הוא "רגע קטן" – הרי זה רגע שבו נמצאים "שכינתא" וכל אחד ואחת מישראל האנשים הנשים והטף – בגלות, וממילא מובן, עד כמה נוגע שהגאולה תבוא אפילו ברגע אחד קודם!

(משיחת מוצאי ו' אדר ראשון ה'תשנ"ב - בלתי מוגה)

"מנחם שמו, וגם מענדל"

ידוע מרז"ל אשר משיח – מנחם שמו, וגם מענדל, בגימטריא "צדק" [כידוע בנוגע שמו של אדמו"ר "הצמח צדק" – גימטריא דשמו "מנחם מענדל"], "שצדק" (וגם "צמח") הוא שמו של משיח.

(משיחת ש"פ תרומה, ו' אדר ה'תש"נ - מוגה, תרגום מאידית)

"חיילי בית דוד" יצילו את המצב

[. .] עאכו"כ ישיבת תומכי תמימים שנתייסדה (ע"י אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע) בסוף זמן הגלות, בכדי שתלמידי הישיבה יהיו "נרות להאיר", להאיר את החושך כפול ומכופל דעקבתא דמשיחא, "בנר תמיד של המאורות כו",

וכפי שידועה שיחת אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע לתלמידי הישיבה בענין "כל היוצא למלחמת בית דוד" – שתלמידי הישיבה הם "חיילי בית דוד" אשר עשו את "הצלת מצב כלל ישראל" מאותם "אשר חרפו עקבות משיחך",

וימלאו את הכוונה ד"יפוצו מעינותיך חוצה" (ע"י רבותינו נשיאנו) שתביא את הגאולה. (משיחת ש"פ תרומה, ו' אדר ה'תש"נ - מוגה, תרגום מאידית)

מוקדש לע"ג אורי אהרן יואל בן יוסף ארי' לייב ז"ל – נלב"ע ביום ב' טבת ה'תשכ"ב

ולעילוי נשמת פאולין רות בת ר' יצחק ע"ה – נלב"ע ביום ב' רחש"ש, ז' סיון ה'תש"ס

יה"ד שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והס בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

ולזכות כל משפחתם שיחיו – לברכות עד בלי די

לזה: "כי יראתם מפני האש" 28 וכו' וכו', ככל האריכות בזה בתושב"ב ובתושבע"פ]

אבל אין זו שאלה, כי ח"ו לומר שהדבר נשאר לבסוף בניגוד לרצונו של הקב"ה, שהרי הענין ד"בל ידח ממנו נדח" 29 הוא לא רק בענינים של היפך הקדושה, אלא גם בקדושה גופא – כשהקב"ה אומר שרצונו בתכלית העילוי, מוכרח להיות תכלית העילוי!

אלא מאי, היתה אפשרות שמיד יקויים בבנ"י "אני אמרתי אלקים אתם" 30, אלא ש[בגלל החטא] נתגלה לאחר מכן ש"אכן כאדם תמותון" 31 – אבל אין הפירוש בזה שהקב"ה "חזר בו" ח"ו מכוונתו בתחילה – לא! רק שזה יקח קצת זמן, מכיון שענין זה צריך לבוא ע"י עבודת האדם.

וכדי שהעבודה תהי' קלה יותר, במהירות יותר, ובאופן עמוק ונעלה יותר – לזה צריך את משה רבינו ("אָט דאָ קומט אַרײַן משה רבינו") ש"אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד לכם (להמשיך לכם) את דבר ה'", את ה"אנכי ה' אלקיך" 32, לכל יהודי בפרט.

– זה יכול הי' להיות ללא ממוצע המחבר, שהרי "האלקים עשה את האדם ישר" 33, אבל בגלל ש"המה בקשו חשבונות רבים" 34 אירעו כמה ענינים שבעקבותם היו צריכים להגיע לממוצע. אבל הממוצע גורם לכך שזה יהי' ממוצע המחבר, עד שנהי' לדבר אחד ממש "חלק אלקה ממעל ממש" 35, לא רק מצד

(28) ואתחנן שם, ה. וראה גם שם, ב ואילך.

(29) ע"פ שמואל ב' יד, יד.

(30) תהלים פב, ו. וראה פרש"י שם: "כשנתתי לכם את התורה נתתי לכם ע"מ שאין מלאך המות שולט עוד בכס".

(31) שם, ז (וראה פרש"י שם). בהנחה: ובני אדם כולכם (ראה תהלים שם, ו), אבל לכאור' הכוונה לפס' זה.

(32) יתרו שם, ב.

(33) קהלת ז, כט (בשינוי הסדר).

(34) קהלת שם.

(35) כנ"ל ס"ב. ע"ש.

עד שישנו דין 22 הנוגע למעשה, ש"כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר השכינה", שעל-כך לא נאמרו שום הגבלות האם זה דוקא בדור התנאים או דוקא בדור האמוראים או דוקא בדור הגאונים או דוקא בדור הראשונים – זוהי הלכה לכל הדורות כולם, דמכיון שע"פ תורה הוא "רבו", אזי אם הוא מהרהר אחר רבו – הוא מהרהר אחר השכינה! כך אומרת תורת אמת; אמנם כתוב "כאילו" בכ"ף הדמיון, אבל דמיון לא שייך לומר על שני דברים שאינם בערך זל"ז, ואם בכל זאת מדמים ה"ז סימן שזהו בערכו שלו.

ג. כיון שמציאות זו – ענין הגורל – ישנה בכאור' מישראל (כנ"ל ס"ב) – א"כ לכאורה מדוע זקוק לממוצעים לזה [שענין זה נמשך בכל יהודי מה"איש יהודי הי", הממונה על הענין דיהודי, כנ"ל שם]?

והביאור בזה: ישנו ממוצע שאינו מפסיק אלא ממוצע המחבר, וכמבואר בארוכה החילוק בין הממוצע דמשה שהי' ממוצע המחבר 23 – "אנכי עומד בין ה' וביניכם" 24 – לממוצע המפסיק 25.

לכאורה מתעוררת כאן אותה השאלה ("דער זעלבער שטורעם"): הקב"ה הרי ביקש שישמעו את דבריו ללא ממוצעים, ומדוע אמרו בנ"י למשה "דבר אתה עמנו ונשמעה" 26, שזה יהי' דרך משה!?

[וזוה אכן נחשב להם כענין בלתי רצוי 27, היינו לא כפי שהי' יכול להיות וצריך להיות; אלא שעכ"פ "יותר" להם הקב"ה והסכים שיהי' "אנכי עומד בין ה' וביניכם גו", והטעם

(22) שבת קי, א. וראה "יחי המלך" שעג ע' 7 ואילך.

(23) ד"ה פנים בפנים תרנ"ט. ובכ"מ.

(24) ואתחנן ה, ה.

(25) ראה גם הנסמן בלקו"ש כ"ד ע' 7. ועוד.

(26) יתרו כ, טז.

(27) ואתחנן ה, כד בפרש"י. וראה סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 230 ובהערה 55.

למעלה, אלא גם כפי שנמצא בגלוי כאן למטה.
ד. ובזה יובן מדוע כל ענין היהודים במגילה מתחיל בפסוק "איש יהודי היי":

מכיון שנמצאים במעמד ומצב ד"אכתי עבדי דאחשורוש אנן³⁶, ואחשורוש "מולך מהודו ועד כוש"³⁷, "מושל בכיפה"³⁸, ולאח"ז צריכים לספר שכל בני ישראל היו "יהודים" – נשאלת השאלה: כיצד היו כולם "יהודים", הן אלו הנמצאים בשושן הבירה (הראויים לחצר, לגינה או לביתן³⁹), והן אלו הנמצאים בפינה נידחת ועד גם באי-הים?

– לכן מספרים בתחילה ש"איש יהודי היי", אחד שהי' אחראי וממונה להמשיך את ה"יהודי" בעולם לכל יהודי בפרט, עי"ז ש"עומד בין ה' וביניכם" הוא המשיך את ה"אנכי ה' אלקיך" – ל' יחיד⁴⁰ – לכל אחד ואחד, היינו, שה"אנכי" ע"י הממוצע של ה"וי" נהי' "אלקיך" – כחך וחיותך⁴¹, ועי"ז נפעל ענין ה"יהודים" בבני ישראל.

וזוהו הפירוש השני ב"ליהודים היתה"⁴², שבלשון הקודש יש בתוכן תיבת ה"יי" (היתה) גם ענין של בעלות ("בעל-הבית/שקייט") – כשאומרים שהיתה לו נחלה כזו וכזו, הכוונה היא שנחלה זו שייכת אליו והוא בעה"ב עלי'.

ומצד זה שהם היו "יהודים", אזי "ליהודים היתה" – הם נהיו בעלי-בתיים על הענין ד"אורה ושמחה וששון ויקר"⁴².

* * *

(36) מגילה יד, א.

(37) אסתר א, א.

(38) מגילה יא, סע"א. ועוד. וראה הנסמן בלקו"ש ח"ד ע' 3.

(39) ע"פ אסתר שם, ה. מגילה יב, א.

(40) ראה ילקוט שמעוני עה"פ (יתרו שם): כאו"א מישראל הי' אומר כו'.

(41) ראה טור וש"ע (ושו"ע אדה"ז) או"ח ס"ה. לקו"ת ר"פ ראה. ובכ"מ.

(42) אסתר ח, טז.

ה. [. . .] בכלל יהודי הנמצא בגלות יש לו הגבלות והגדרות כאלו ואחרות, אמנם בענינים שהתורה אומרת שבהם אין הוא מוגבל, הרי הוא עושה אותם באופן כזה שאפי' אם נבוכדנצר (ש"הלבנון באדיר יפול"⁴³) – המושל בכיפה – אומר אחרת, אזי עונה לו היהודי: "את וחד כלב שוין"⁴⁴, וזה אומרים לנבוכדנצר עצמו, דלכאורה הרי זו מרידה במלכות, והרי מצווים לא למרוד⁴⁵, וכתיב⁴⁶ "והתפללו בשלום העיר וגו'" דקאי (באותו זמן) על נבוכדנצר, אבל מכיון שרצה לגעת ב"יהודי" שביהודי, ענו לו מי⁴⁵ – "את וחד כלב שוין"! אי אפשר לשקר לו אלא צריכים לומר לו את האמת, כי יהודי מתנהג על פי תורת אמת.

וכדי להקל זאת יותר, ישנו ה"איש יהודי", שזה הי' מרדכי אשר הי' בעה"ב על בחינת ה"יהודי", כיון שהי' חבר וראש הסנהדרין וכו', וכדי להיות בסנהדרין צריכים להיות סמוכין איש מפי איש עד משה רבינו⁴⁷:

לא נוגעת כאן מידת חכמתו, הוא יכול להיות החכם הגדול ביותר, הנבון הגדול ביותר והלמדן הגדול ביותר, אבל אם יאמר שהוא הולך לפסוק דין בכח עצמו, בגלל שיש לו ראש טוב ויודע טוב ללמוד – הוא לא ישב בסנהדרין! הענין של הסנהדרין הוא שנדרשת סמיכה, לא מובא באף מקום שעשו להם בחינה לפני הסמיכה⁴⁸, ה"בחינה" היתה שנהגו לקרוא לו ולסמוך אותו (אפי' לא בידיים וכפי הפירוש בזה), ולומר לו "רבי יתקרי"⁴⁹

(43) ישע"י י, לד. וראה ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד ואיכ"ר פ"א, נא – דמדובר על חורבן בית ראשון (ע"י נבוכדנצר).

(44) ויק"ר ספ"ג.

(45) ראה ויק"ר שם.

(46) ע"פ ירמ' כט, ז.

(47) רמב"ם הל' סנהדרין פ"ד ה"א ואילך.

(48) אף שמוכן שהי' צ"ל אצלו כו"כ מעלות (ראה רמב"ם שם רפ"ב) אבל לא "אז" בחנו אותו.

(49) ראה שם פ"ד ה"ב.

של ישראל, ומביא תיכף ומיד את הגאולה האמיתית והשלימה, גאולה כפשוטה בפועל ממש!

וכמרומו בדיוק לשונו של רש"י "פירש רבי תנחומא" – שענין הנחמה ("תנחומא") הוא באופן ד"פירש": (א) לא דרש, דרוש ופשט'ל יפה, כי אם, פשטות הענין, היינו, הנחמה וגאולה כפשוטה ממש, שהרי לא יתכן שה"גלות" יהי' בפועל ובפשטות, ואילו הנחמה – באופן של "דרש" בלבד... (ב) "פירש" מורה על ביאור והרחבת הענין, כידוע¹⁸ הביאור בלשון "פירש הבעש"ט", מלשון "פאנאנדער-געשפרייט", שבזה מודגש עוד יותר שהגאולה היא כפשוטה ממש.

וכידוע¹⁹ מענה אדמו"ר מהר"ש לאביו הצ"צ ע"ד הצורך בגאולה כפשוטה:

כששאל המהר"ש אצל הצ"צ ע"ד ה"קץ" דשנת תר"ג²⁰, היתכן שמישיח לא בא, והשיב לו, הרי נדפס ה"לקוטי-תורה" (גילוי פנימיות התורה, תורתו של משיח) – נענה המהר"ש ואמר: הכול טוב ויפה, אבל, בני' רוצים וצריכים משיח כפשוטו, בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים!

כלומר, ע"פ תורה יש מקום לב' הדעות כו', ומי הוא זה שמגלה וקובע שצריכה להיות הגאולה כפשוטה ממש – אדמו"ר מהר"ש, שדרכו המיוחדת מתבטאת בפתגמו הידוע²¹ "לכתחילה אריבער", ובהדגשת שלילת ההנהגה באופן אחר, "העולם סבור שיש לילך א'רונטער', וכשלא יכולים, הולכים א'ריבער', ואילו אני סבור, שצריכים לילך מלכתחילה אריבער", היינו, שמי שאינו הולך בדרך ד"לכתחילה אריבער", שייך הוא לסדר והנהגה דעולם!

והי"ד שמהדיבור אודות "פירש רבי תנחומא" נזכה תיכף ומיד לנחמתן של ישראל, נחמה כפשוטה ממש, בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז, תהי' גם שלימות הנחמה על הגלות, "אודך ה' כי אנת בי"²².

ותיכף ומיד – "ואתה תצוה את בני ישראל גו' להעלות נר תמיד"²³ (כפי שהולכים לקרוא בתפלת מנחה), שזוכים לראות את הדלקת המנורה בביהמ"ק השלישי, שיבנה במהרה בימינו ממש²⁴.

(משיחת ש"פ תרומה, ו' אדר ה'תשמ"ז – בלתי מוגה)

18) לקו"ש ח"ז ע' 64 הערה 40. ח"ח ע' 354 הערה 21. ועוד.

19) לקו"ש ח"ז ע' 80 הערה 70. ח"ח ס"ע 490 ואילך. ועוד.

20) בסיום השיחה כל הקהל צעק (ואח"כ ניגן) "עד מת"י. אח"כ התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "ניעט

סה"ש תורת שלום ע' 237.

21) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תריז. לקו"ש

22) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תריז. לקו"ש

23) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תריז. לקו"ש

24) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' תריז. לקו"ש

המדור מוקדש לעילוי נשמת האשה מרת ר' יצחק מאיר ע"ה מיידנצ'יק
נלב"ע ביום ו', ערב שבת קודש פ' ויגש – אחר חצות היום – ה'תשס"ב
יה"ד שיקיים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והיא בתוככם, בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש

כשנמצאים בחשכת הגלות, "כל הגלויות נקראו ע"ש מצרים"⁷, ב"מדבר העמים"⁸, "נחש שרף ועקרב וצמאון גו"⁹, חושך כפול ומכופל דעקבות משיחא – אומר רבי **תנחומא**, מנחמם של ישראל, שאין להתפעל מחשכת הגלות, מכיון שיודעים שהתכלית והמטרה היא "לבנות משכן במדבר", היינו, לעשות ממציות ה"מדבר" משכן ומקדש לו ית', דירה לו ית' בתחתונים,

עד לקיום הצייוי "ועשו לי מקדש"¹⁰ כפשוטו, בביהמ"ק השלישי, שבו יתגלה גם המשכן שעשה משה, משכן המדבר.

ויש להוסיף בזה – בהקדמה:

לאחרי ש"יעקב אבינו צפה ברוח הקודש" שיצאו ממצרים ויעשו משכן כו' – כיצד יתכן שלאח"י? יהי ענין של חורבן וגלות, "בנים שגלו מעל שולחן אביהם"¹¹!?

והמענה לזה – ע"פ דבריו של **יעקב אבינו**, אשר, גם בידעו אודות כל ההבטחות שהבטיח לו הקב"ה, "אתה אמרת היטב איטיב עמך וגו"¹², הוצרך **להתפלל ולבקש** מהקב"ה, באמרו "שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא"¹³.

אמנם, לאחרי שרואים בפועל שהקב"ה קיים את הבטחותיו – אזי יודעים שאין מקום לחשש כו', כלומר, דבר ברור הוא שהקב"ה מקיים את הבטחותיו, וכפס"ד הרמב"ם¹⁴ "כל דבר טובה שיגזור הא-ל. . אינו חוזר".

ד. ובנוגע לעניינו:

הקב"ה הבטיח לגאול את ישראל, והתורה מעידה שכבר "כלו כל הקיצין"¹⁵, עוד בזמן הגמרא...

וגם ענין התשובה ("אין הדבר תלוי אלא בתשובה"¹⁵) ישנו כבר – כדברי רבינו הזקן באגה"ת¹⁶ בנוגע לברכת "סלח לנו כו' ברוך אתה ה' חנון המרבה לסלוח", ש"אין כאן שום ספק כלל מאחר שבקשנו סלח לנו מחל לנו", ומוסיף, "ואילו לא היינו חוזרים וחוטאים היינו נגאלין מיד, כמו שאנו מברכין בא"י **גואל ישראל**", ועאכו"כ בנוגע לתשובה דיוהכ"פ, שאז לא שייך החשש ד"חוזרים וחוטאים", לפי ש"שטן ביומא דכיפורי לית לי רשותא לאסטוני. . השטן בגימטריא תלת מאה ושיתין וארבעה הוי, שס"ד יומי אית לי רשותא כו' ביומא דכיפורי לית לי רשותא כו"¹⁷ – הרי בודאי ובודאי שתיכף ומיד לאחרי התשובה דיוהכ"פ צריכה לבוא הגאולה.

ומכיון שלאחרי כל זה עדיין לא בא – מתעוררת השאלה והדרישה והצעקה האמיתית של בני": "עד מתי?!"...

והמענה היחידי לשאלה ודרישה וצעקה זו הוא – שהקב"ה **ממלא** את בקשתם ודרישתם

(7) ב"ר פט"ז, ה.	(13) פרש"י שם, יא.
(8) יחזקאל כ, לה. וראה לקו"ת מסעי פת, ג ואילך.	(14) הל' יסוה"ת פ"י ה"ד.
(9) עקב ח, טו.	(15) סנהדרין צז, ב.
(10) פרשתנו כה, ח.	(16) פרק יא.
(11) ברכות ג, סע"א.	(17) יומא כ, רע"א.
(12) וישלח לב, יג.	

או שאר תוארים שנתנו בכל דור ודור, ומאז ה' יכול לפסוק דינים עם כל ההגדרות וכל הענינים הקשורים לסמיכה⁵⁰.

מי ה' יכול לסמוך – לא החכם הגדול ביותר ולא הנבון הגדול ביותר, אלא התנאי הראשון – שיש לו סמיכה מזה שלפניו, וזה שלפניו נסמך מהקודם אליו עד **משה רבינו**.

1. מה היתה מעלתו ("אויפטו") של משה רבינו – שהוא ה' "עניו מכל האדם אשר על פני האדמה"⁵¹, ו"משה קיבל תורה מסיני"⁵²,

משה רבינו ה' יהודי אמיתי, "מדת אמת ראה"⁵³ – משה רבינו ראה את מדת האמת, ראה את י"ג מדות הרחמים⁵⁴, וזה ה' ענינו של משה.

עד כדי כך שאפילו קרח שחלק על כל הענינים, אבל לאחרי שקלט את האמת ותפס את המציאות האמיתית – הוא ביטא זאת באומרו: "משה אמת (ובמילא מובן) ותורתו אמת"⁵⁵! ויותר מזה לא נזקק לשום ביאורים.

הוא לא אמר ש"משה קיבל תורה מסיני", לא אמר שהוא ראה שמשה נביא "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה"⁵⁶ – אלא המעלה שקרח ראה במשה היא שהוא **אמת**, וכיון שמדובר באמת – לא משנה איך היא מסתדרת אצלך, אלא צריכים לדעת מהי המציאות.

כיצד ניתן לדעת מהי המציאות? ע"פ שכל אכן לא ניתן לדעת, אלא רק כפי שאומר

(50) לשלימות הבי' בזה – ראה שיחת ש"פ כי תשא תשל"א ס"ה (שיחור"ק תשל"א ח"א ע' 590 ואילך).

(51) בהעלותך יב, ג.

(52) אבות רפ"א. ולכא' הכוונה – זוהי הסמיכה "מסיני"; ולמה אפשר למשה לתת סמיכה – מכיון שהוא "עניו מאד", כבסמוך.

(53) סנהדרין קיא, א. שמו"ר פ"ה, י. ועוד.

(54) ראה פרש"י תשא לג, יט ד"ה וקראתי.

(55) תנחומא קרח יא. וראה ב"ב ע"ד, א. סנהדרין קי, ע"ב. במדב"ר פ"ח, כ.

(56) ברכה לד, י.

במדרש⁵⁷ פתי יאמין לכל דבר – זה משה.

דלכאורה, משה רבינו ה' חכם, ובגלל זה היתה לו היכולת לתת את התורה שעלי' כתוב "היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים"⁵⁸, ומוכרח שתעבור ע"י אחד כזה שזהו ענינו (חכם ונבון) – ע"י **משה**, ובפרט כמבואר בקבלה וחסידות⁵⁹, שמשם זה אותיות "ש'-מ"ה" ("מה שמו ומה שם בנו"⁶⁰), עם כל אריכות הביאור שמשם ענינו חכמה⁶¹,

וא"כ, כיצד אומרים שמעלתו של משה היא "פתי יאמין לכל דבר"!

אלא הביאור בזה⁶²: דוקא מצד זה שמשם ה' חכם, הוא הגיע לידי החלטה בשכל שחכמה היא דבר מוגבל!

אלא שזה עצמו עדיין לא מכריח ש"יאמין לכל דבר"; אך בשעה שמדובר לגבי **הקב"ה**, אזי – "פתי יאמין לכל דבר", כאן משה לא ה' מציאות כלל, שלכן אמר "ונחנו מה"⁶³, ענינו של "מה" שאינו מציאות כלל.

ז. ובזה יובן הענין דסמוכין איש מפי איש עד משה רבינו:

כאשר **משה** הוא ה"סומך" – הנסמך הינו "תלמיד" משה, וגם מקבל משה, ואזי ביכולתו להיות חבר בסנהדרין, וכדלקמן.

בסנהדרין היו ג' שורות, ובשורה גופא היו חילוקי דרגות באופן ישיבתם, ובמילא היו כמה דרגות בהבנה והשגה בין אותם ע"א איש.

אך דבר אחד ה' לכולם בשוה – סמוכין איש מפי איש עד משה רבינו!

(57) ראה שמו"ר רפ"ג. וראה סה"מ מלוקט ח"א ע' שנו.

(58) ואתחנן ד, ו.

(59) ראה לקו"ת מטות פב, א. ועוד.

(60) ל' הכותב – משלי ל, ד. וראה אוה"ת נ"ד ח"א עה"פ (ע' תקלו ואילך) דקאי על משה. וש"נ.

(61) ראה לקו"ת ש"ח"ז ע' 4 הע' 28.

(62) ראה סה"מ מלוקט שם.

(63) בשלח טז, ז-ח.

מפי משה, שמשה לא הי' מציאות לעצמו אלא כל מציאותו שהוא "עבד ה'", ועי"ז ניתנה "תורת משה"⁶⁹, ותיכף מסבירים מדוע (נקראת התורה "תורת משה") – כיון שמשה הי' "עבדי".

וכשם שאומרים בנוגע לעבד "מה שקנה עבד קנה רבו"⁷⁰, ומפרש הרשב"א⁷¹ שאין הכוונה שקודם קונה העבד, שהוא מציאות בפ"ע, ולאחר מכן קונה רבו – אלא **מלכתחילה** "קנה רבו" מכיון שהעבד אינו מציאות בפ"ע כלל –

[עד"ז משה:]: ישנה **מציאות**, ומציאות גדולה ביותר, עד כדי כך ש"קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו'", אבל מהי המציאות שלו – כל מציאותו **הוא עבד**, עבד ה', ובמילא הוא **מציאות ה'**.

שכן "אנכי עומד בין ה' ביניכם", כיון שאין בזה שום הפסק – כל מציאותו היא הקב"ה ("זיין גאנצע מציאות איז דער אויבערשטער")!

וזה הי' ענינו של מרדכי, ואח"כ הוא יכול הי' להמשיך א"ז מה"איש יהודי הי'" לכל דורו, שיתנהגו באופן **שכל-אחד** מהם יוכל להקרא בשם "יהודי", ללא שום חילוק מאיזה שבט.

[.]. ומרדכי המשיך זאת בכאן"א מישראל בכל הדור ההוא, וכמדובר לעיל שהענין דפורים נמשך אח"כ בכל הדורות כולם. ■

69 מלאכי ג, כב.

70 קידושין כג, ב. פסחים פח, ב.

71 קידושין שם. וראה 'התוועדות' תשד"מ ח"א ע' 520 ואילך.

הדבר שהי' לנגד עיניהם של ישראל בשעבוד מצרים

א. בהתחלת הפרשה¹ נימנו הדברים שנצטוו בני ישראל לנדב למשכן – "וזאת התרומה אשר קחו מאתם גו' תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים ועורות אלים מאדמים ועורות תחשים ועצי שטים וגו'".

ומפרש רש"י² על התיבות "**ועצי שטים**": "ומאין היו להם במדבר, פירש רבי תנחומא, יעקב אבינו צפה ברוח הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם, וצוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים".

[.]. נשאלת השאלה³ אצל "תלמיד ממולח":

מהו אמנם גודל ההכרח בפעולתו של יעקב אבינו בהבאת ונטיעת ארזים במצרים לצורך עשיית המשכן **מאתיים ועשר שנים לפני** הציווי דעשיית המשכן?!

ב. והביאור בזה – מרמז רש"י ("ביינה של תורה"⁴) בהזכירו את שמו של בעל המאמר, "**רבי תנחומא**":

"תנחומא" הוא מלשון **תנחומין**. ולכן, "פירש רבי תנחומא" ש"יעקב אבינו צפה ברוח הקודש וכו'", מכיון שענין זה מהוה **נחמתן של ישראל**:

כאשר בני" נמצאים בגלות מצרים, במצב דקושי השעבוד, עד לגזירת "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו"⁵, וכו' וכו' – הרי, מלבד **ההבטחה** ד"ואנכי אעלך גם עלה"⁶, שואבים הם עידוד ונחמה **בראותם בעיניהם ממש את עצי הארזים** שהביא יעקב ונטע במצרים, מכיון ש"צפה ברוח הקודש שעתידין לבנות משכן במדבר", וצוה לבניו (ובניו לבניהם אחריהם, וכן הלאה) **ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים**!

כלומר: עצי שטים לצורך עשיית המשכן גופא – היו יכולים אמנם להשיג גם באופן אחר, אבל, כדי שתהי' **נחמתן של ישראל** (ענינו של רבי תנחומא) – הוצרך יעקב אבינו להביא ארזים ולנטעם במצרים, ולצוות לבניו שיטלום עמהם כשיצאו ממצרים, כדי שבמשך כל זמן גלות ושעבוד מצרים יהיו **לנגד עיניהם** עצי הארזים שנטע יעקב אבינו על מנת שיטלום **כשיצאו ממצרים**, היינו, שעצי ארזים אלה מסמלים וממחישים את גאולתן של ישראל.

ג. ומכאן באים לענין של נחמה גם בנוגע לגלותנו זה האחרון:

1 כה, ג-ה.

2 שם, ה.

3 בחלקה הראשון של השיחה נתבארו ענינים נוספים בפרש"י זה ונדפסו ב'התוועדות' תשמ"ז ח"ב ע' 535 ואילך, וכאן מובא רק המבואר ע"פ "יינה של

תורה".

4 ראה "היום יום" – כט שבט.

5 שמות א, כב.

6 ויגש מה, ג-ד.

המדור מוקדש לענין ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה – נלב"ע ביום ד' מנ"א – שבת חזון – היתש"ג

יה"ד שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה וליכות זוגתו: **חיי רחל** תחי' בת שפרנצא וכל ילדיהם, נכדיהם ונינים שיהיו – לברכות עד בלי די